

**Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»**

**Навчально-науковий інститут фізичної культури, спорту
та спеціальної освіти**

Кафедра гімнастики та фізкультурно-спортивних технологій

**ТОДОРОВА В.Г.
КОЛЬЧАК В.А.**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ,
ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОЛІМПІЙСЬКИЙ І ПРОФЕСІЙНИЙ СПОРТ»**

Рецензенти:

ТИЩЕНКО Валерія – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту Запорізького національного університету, академік Академії наук вищої освіти України, Заслужений тренер України

БОГУСЛАВСЬКА Вікторія – доктор наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри теорії і методики спорту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Тодорова В.Г., Кольчак В.А.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Олімпійський і професійний спорт»: метод. реком. Одеса : Університет Ушинського, 2026. 33 с.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з обов'язкової навчальної дисципліни «Олімпійський і професійний спорт» містять плани проведення, зміст практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти, питання до екзамену, приблизну тематику індивідуального навчально-дослідного завдання та методичні рекомендації щодо їх виконання.

Рекомендовано для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності А7 Фізична культура і спорт з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних під час навчання.

© Університет Ушинського, 2026

© Тодорова В.Г.

© Кольчак В.А.

ЗМІСТ

1.	Передмова.....	4
2.	Мета та завдання дисципліни.....	5
3.	Плани лекцій.....	7
4.	Методичні рекомендації до проведення практичних занять та критерії оцінювання.....	11
5.	Методичні рекомендації до організації самостійної роботи та критерії оцінювання	22
6.	Вимоги до індивідуального навчально-дослідного завдання.....	27
7.	Питання до екзамену.....	30
8.	Рекомендована література.....	32

1. ПЕРЕДМОВА

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Олімпійський і професійний спорт» розроблено для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності А7 Фізична культура і спорт відповідно до вимог чинних стандартів вищої освіти України та освітньо-професійної програми підготовки фахівців у галузі фізичної культури і спорту.

Навчальна дисципліна є складовою фахової підготовки бакалаврів і спрямована на формування системних знань про етапи становлення та сучасний розвиток олімпійського руху і професійного спорту, їх організаційні, правові, соціально-економічні та морально-етичні засади. Вивчення дисципліни сприяє розвитку професійного мислення, усвідомленню ролі спорту у сучасному суспільстві та підготовці до майбутньої професійної діяльності.

Методичні рекомендації містять плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, методичні вказівки щодо їх виконання, а також питання для самоконтролю. Запропоновані форми та методи роботи орієнтовані на активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів, розвиток аналітичних умінь, навичок роботи з джерелами та формування базових професійних компетентностей, необхідних майбутньому фахівцеві у сфері фізичної культури і спорту.

Методичні рекомендації адресовані здобувачам вищої освіти бакалаврського рівня, викладачам закладів вищої освіти, а також можуть бути використані у навчально-методичній роботі кафедр фізичної культури і спорту.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Олімпійський і професійний спорт» є формування у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю А7 «Фізична культура і спорт» системи знань, умінь і професійних уявлень щодо історії, організації, функціонування та сучасних тенденцій розвитку олімпійського руху й професійного спорту, а також підготовка майбутніх фахівців до здійснення професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту з дотриманням принципів олімпізму, спортивної етики та чесної гри.

Основними завданнями дисципліни є:

- формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про виникнення, етапи становлення та розвиток олімпійського руху і професійного спорту;
- ознайомлення з діяльністю міжнародних, національних та регіональних спортивних організацій, олімпійських комітетів і професійних спортивних структур;
- вивчення організаційних, правових та економічних засад функціонування олімпійського і професійного спорту;
- розкриття особливостей підготовки та проведення Олімпійських ігор, міжнародних змагань, професійних турнірів і спортивних ліг;
- аналіз соціального значення олімпійського і професійного спорту в розвитку фізичної культури, здорового способу життя та міжнародного співробітництва;
- формування ціннісних орієнтацій, пов'язаних із дотриманням принципів олімпізму, спортивної етики та відповідальної професійної поведінки;
- розвиток здатності застосовувати отримані знання у практичній діяльності тренера, інструктора, організатора фізкультурно-спортивних заходів.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти за спеціальністю А7 «Фізична культура і спорт» повинні знати:

- історичні передумови виникнення та основні етапи розвитку олімпійського руху і професійного спорту;
- ідеологію, принципи та цінності олімпізму;
- структуру й функції Міжнародного олімпійського комітету, міжнародних спортивних федерацій, національних олімпійських комітетів;
- особливості організації та проведення Олімпійських ігор, професійних змагань і спортивних ліг;
- нормативно-правові засади функціонування олімпійського і професійного спорту;
- соціально-економічні та культурні аспекти розвитку сучасного спорту;
- основні проблеми та виклики олімпійського і професійного спорту на сучасному етапі.

Після опанування дисципліни здобувачі вищої освіти повинні вміти:

- аналізувати процеси та тенденції розвитку олімпійського та професійного спорту;
- застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності у сфері фізичної культури і спорту;
- орієнтуватися у системі міжнародних і національних спортивних організацій;
- оцінювати соціальну, виховну та культурну роль олімпійського руху;
- використовувати принципи олімпізму та спортивної етики у професійній діяльності;
- аргументовано обговорювати актуальні проблеми олімпійського та професійного спорту;
- самостійно опрацьовувати навчальну, наукову та нормативну літературу з обраної тематики.

3. ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Олімпійський і професійний спорт як соціальне явище

План лекції:

1. Спорт як складова фізичної культури суспільства
2. Поняття та класифікація сучасного спорту
3. Олімпійський спорт: сутність, мета, основні характеристики
4. Професійний спорт: визначення, особливості, відмінності від олімпійського
5. Соціальні функції олімпійського і професійного спорту
6. Спорт у системі міжнародних відносин і глобалізації

Рекомендована література (ДСТУ):

1. Платонов В. М. Система підготовки спортсменів в олімпійському спорті : у 2 кн. Київ : Олімпійська література, 2015.
2. Сергієнко Л. П. Теорія спорту. Київ : Освіта України, 2011.
3. Олімпійська хартія. Лозанна : МОК, 2023.

Лекція 2. Історичні передумови виникнення Олімпійських ігор

План лекції:

1. Давньогрецькі Олімпійські ігри: походження та значення
2. Організація і програма Олімпійських ігор Стародавньої Греції
3. Роль спорту в античній культурі
4. Причини занепаду Олімпійських ігор
5. Історичне значення античної олімпійської традиції

Рекомендована література:

1. Бубка С. Н., Платонов В. М. Олімпійський спорт. Київ : Олімпійська література, 2009.
2. Міхнов О. В. Історія фізичної культури і спорту. Львів : ЛДУФК, 2016.

3. Young D. C. A Brief History of the Olympic Games. Oxford : Wiley-Blackwell, 2004.

Лекція 3. Відродження сучасних Олімпійських ігор

План лекції:

1. П'єр де Кубертен і його роль у відродженні Олімпійських ігор
2. Створення Міжнародного олімпійського комітету
3. Перші Олімпійські ігри сучасності
4. Принципи сучасного олімпізму
5. Роль Олімпійських ігор у розвитку світового спорту

Рекомендована література:

1. Кубертен П. де. Олімпійська ідея. Київ : Олімпійська література, 2004.
 2. Платонов В. М. Олімпійський спорт: історія і сучасність. Київ : Олімпійська література, 2012.
 3. Олімпійська хартія. Лозанна : МОК, 2023.
-

Лекція 4. Олімпійський рух та його організаційна структура

План лекції:

1. Поняття та структура олімпійського руху
2. Міжнародний олімпійський комітет (МОК)
3. Міжнародні спортивні федерації
4. Національні олімпійські комітети
5. Взаємодія суб'єктів олімпійського руху

Рекомендована література:

1. Олімпійська хартія. Лозанна : МОК, 2023.
2. Платонов В. М. Сучасний олімпійський спорт. Київ : Олімпійська література, 2018.
3. Носко М. О. Організація та управління спортом. Київ : Центр учбової літератури, 2014.

Лекція 5. Сутність і розвиток професійного спорту

План лекції:

1. Передумови виникнення професійного спорту
2. Основні етапи розвитку професійного спорту
3. Професійні спортивні ліги і клуби
4. Професійний спортсмен як суб'єкт ринку праці
5. Взаємозв'язок олімпійського та професійного спорту

Рекомендована література:

1. Таланова Ж. В. Професійний спорт: теорія і практика. Київ : Олімпійська література, 2017.
 2. Андрієнко О. М. Економіка спорту. Харків : Фактор, 2012.
 3. Houlihan B. Sport and Society. London : Sage, 2008.
-

Лекція 6. Правові та етичні основи олімпійського і професійного спорту

План лекції:

1. Правове регулювання спортивної діяльності
2. Спортивні контракти і трансфери
3. Антидопінгова діяльність у спорті
4. Принципи fair play
5. Етичні проблеми сучасного спорту

Рекомендована література:

1. Всесвітній антидопінговий кодекс. Монреаль : WADA, 2021.
 2. Сергієнко Л. П. Спортивна етика та право. Київ : Освіта України, 2013.
 3. Олімпійська хартія. Лозанна : МОК, 2023.
-

Лекція 7. Соціально-економічні аспекти сучасного спорту

План лекції:

1. Спорт як галузь економіки
2. Комерціалізація олімпійського і професійного спорту
3. Спонсорство, реклама, медіа
4. Соціальна відповідальність спорту
5. Масовий спорт і спорт вищих досягнень

Рекомендована література:

1. Андрієнко О. М. Економіка фізичної культури і спорту. Харків : ХДАФК, 2016.
 2. Шиян Б. М. Соціологія фізичної культури і спорту. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010.
 3. Gratton C., Taylor P. Economics of Sport and Recreation. London : Routledge, 2000.
-

Лекція 8. Сучасні тенденції та проблеми розвитку олімпійського і професійного спорту

План лекції:

1. Глобалізація та діджиталізація спорту
2. Гендерні та інклюзивні аспекти
3. Нові олімпійські види спорту
4. Виклики та ризики сучасного спорту
5. Перспективи розвитку спорту в Україні та світі

Рекомендована література:

1. Платонов В. М. Спорт вищих досягнень у XXI столітті. Київ : Олімпійська література, 2020.
2. Бубка С. Н. Олімпійський рух і сучасність. Київ : Олімпійська література, 2019.
3. Офіційні матеріали МОК. Лозанна : МОК.

4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розділ «Методичні рекомендації до проведення практичних занять та критерії оцінювання» містить систему організації та методичного забезпечення практичних занять з навчальної дисципліни «Олімпійський і професійний спорт» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю А7 «Фізична культура і спорт». У розділі подано тематику, форми проведення та зміст практичних занять, а також визначено критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Запропоновані матеріали спрямовані на активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів, формування фахових компетентностей, розвиток аналітичних умінь і навичок застосування теоретичних знань у професійній діяльності.

Практичне заняття 1

Тема: Спорт як соціокультурне явище

Форма проведення: семінар-дискусія, робота в малих групах

Питання для обговорення:

1. Поняття фізичної культури і спорту
2. Соціальні функції спорту в сучасному суспільстві
3. Місце олімпійського і професійного спорту в системі фізичної культури
4. Вплив спорту на формування особистості

Практичні завдання:

1. Дати визначення понять «фізична культура», «спорт», «спорт вищих досягнень».
2. Проаналізувати соціальні функції спорту (виховна, оздоровча, комунікативна, інтеграційна).
3. Навести приклади позитивного впливу спорту на розвиток суспільства.

4. У групах підготувати схему «Місце олімпійського і професійного спорту в системі фізичної культури».
 5. Взяти участь у дискусії щодо ролі спорту в сучасному світі.
-

Практичне заняття 2

Тема: Класифікація та характеристика сучасного спорту

Форма проведення: семінар із елементами аналітичної роботи

Питання для обговорення:

1. Основні види спорту
2. Олімпійський спорт і спорт вищих досягнень
3. Професійний спорт: особливості та ознаки

Завдання:

1. Охарактеризувати основні види та напрями сучасного спорту.
 2. Визначити відмінні риси олімпійського та професійного спорту.
 3. Скласти порівняльну таблицю «Олімпійський спорт – Професійний спорт».
 4. Аргументувати переваги та недоліки кожної моделі.
 5. Представити результати групової роботи.
-

Практичне заняття 3

Тема: Давньогрецькі Олімпійські ігри

Форма проведення: семінар-презентація

Питання для обговорення:

1. Історичні передумови виникнення
2. Програма та організація змагань
3. Учасники Олімпійських ігор
4. Значення античних Ігор для культури Греції

Завдання:

1. Охарактеризувати історичні умови виникнення Олімпійських ігор у Давній Греції.

2. Розглянути програму та правила проведення змагань.
 3. Підготувати повідомлення про види спорту античних Ігор.
 4. Проаналізувати символіку Олімпійських ігор Давнини.
 5. Обговорити значення Олімпійських ігор для грецької культури.
-

Практичне заняття 4

Тема: Причини занепаду античних Олімпійських ігор

Форма проведення: дискусійне заняття

Питання для обговорення:

1. Політичні та соціальні чинники
2. Зміни культурних цінностей
3. Історичне значення занепаду Ігор

Завдання:

1. Визначити історичні причини занепаду Олімпійських ігор.
 2. Проаналізувати вплив політичних і релігійних змін.
 3. Порівняти античні та сучасні Олімпійські ігри.
 4. Взяти участь у дискусії: «Чи могли античні Ігри продовжити існування?».
 5. Сформулювати власні висновки.
-

Практичне заняття 5

Тема: П'єр де Кубертен і відродження Олімпійських ігор

Форма проведення: семінар із творчими виступами

Питання для обговорення:

1. Ідеї П'єра де Кубертена
2. Створення МОК
3. Перші сучасні Олімпійські ігри

Завдання:

1. Охарактеризувати життєвий шлях П'єра де Кубертена.
2. Проаналізувати його ідеї щодо олімпізму.

3. Пояснити процес створення МОК.
 4. Підготувати коротку доповідь про перші сучасні Олімпійські ігри.
 5. Обговорити значення діяльності Кубертена для світового спорту.
-

Практичне заняття 6

Тема: Принципи та цінності олімпізму

Форма проведення: семінар-дискусія, робота в групах

Питання для обговорення:

1. Олімпізм як філософія життя
2. Чесна гра та спортивна етика
3. Виховний потенціал олімпійського руху

Завдання:

1. Розкрити поняття «Олімпізм» як філософії життя.
 2. Охарактеризувати принципи чесної гри.
 3. Проаналізувати конкретні приклади дотримання і порушення олімпійських цінностей.
 4. У групах підготувати кодекс поведінки спортсмена.
 5. Презентувати результати.
-

Практичне заняття 7

Тема: Структура олімпійського руху

Форма проведення: практичне заняття з елементами схематизації

Питання для обговорення:

1. Суб'єкти олімпійського руху
2. Взаємодія МОК, МФ та НОК
3. Роль національних спортивних організацій

Завдання:

1. Визначити основні складові олімпійського руху.
2. Розкрити взаємодію МОК, міжнародних федерацій і НОК.
3. Побудувати структурну схему олімпійського руху.

4. Проаналізувати роль суб'єктів олімпійського руху.
-

Практичне заняття 8

Тема: Міжнародний олімпійський комітет

Форма проведення: семінар-аналітичне заняття

Питання для обговорення:

1. Функції та повноваження МОК
2. Органи управління МОК
3. Олімпійська хартія

Завдання:

1. Розглянути структуру МОК.
 2. Проаналізувати функції та повноваження МОК.
 3. Ознайомитися з основними положеннями Олімпійської хартії.
 4. Підготувати тези щодо ролі МОК у сучасному спорті.
-

Практичне заняття 9

Тема: Національний олімпійський комітет України

Форма проведення: семінар-презентація

Питання для обговорення:

1. Історія створення НОК України
2. Структура та функції
3. Участь українських спортсменів в Олімпійських іграх

Завдання:

1. Охарактеризувати історію створення НОК України.
 2. Проаналізувати його структуру та діяльність.
 3. Підготувати інформацію про участь України в Олімпійських іграх.
 4. Обговорити перспективи розвитку олімпійського руху в Україні.
-

Практичне заняття 10

Тема: Передумови виникнення професійного спорту

Форма проведення: семінар-аналітичне заняття, елементи дискусії

Питання для обговорення:

1. Соціально-економічні причини
2. Професіоналізація спортивної діяльності
3. Відмінності аматорського і професійного спорту

Завдання:

1. Розкрити соціальні, економічні та історичні передумови виникнення професійного спорту.
 2. Проаналізувати процес переходу від аматорського до професійного спорту.
 3. Визначити основні етапи розвитку професійного спорту у світі.
 4. Порівняти статус спортсмена-аматора і професійного спортсмена.
 5. Висловити власну позицію щодо ролі професійного спорту в сучасному суспільстві.
-

Практичне заняття 11

Тема: Професійні спортивні ліги та клуби

Форма проведення: семінар, робота з кейсами, групова робота

Питання для обговорення:

1. Структура професійних ліг
2. Приклади найвідоміших ліг світу
3. Менеджмент у професійному спорті

Завдання:

1. Охарактеризувати поняття «професійна спортивна ліга» та «професійний спортивний клуб».
2. Проаналізувати структуру управління професійною спортивною лігою.
3. Розглянути приклади провідних професійних ліг світу (NBA, NFL, UEFA тощо).
4. Дослідити економічну модель функціонування професійного клубу.

5. У групах розробити умовну модель професійного спортивного клубу та представити її.

Практичне заняття 12

Тема: Правове регулювання спортивної діяльності

Форма проведення: практичне заняття з аналізу документів

Питання для обговорення:

1. Спортивне право
2. Контракти спортсменів
3. Трансферна система

Завдання:

1. Визначити правовий статус професійного спортсмена.
2. Проаналізувати основні види контрактів у професійному спорті.
3. Розглянути права та обов'язки спортсмена і спортивного клубу.
4. Ознайомитися з принципами трансферної системи.
5. Розв'язати ситуаційне завдання щодо укладання спортивного контракту.

Практичне заняття 13

Тема: Антидопінгова діяльність у спорті

Форма проведення: семінар, аналіз проблемних ситуацій

Питання для обговорення:

1. Допінг як проблема сучасного спорту
2. Всесвітній антидопінговий кодекс
3. Відповідальність спортсменів

Завдання:

1. Пояснити сутність допінгу та його вплив на здоров'я спортсмена.
2. Ознайомитися з основними положеннями Всесвітнього антидопінгового кодексу.
3. Проаналізувати відповідальність спортсменів за порушення антидопінгових правил.

4. Розглянути приклади допінгових скандалів у світовому спорті.
 5. Сформулювати пропозиції щодо профілактики допінгу серед спортсменів.
-

Практичне заняття 14

Тема: Етичні проблеми сучасного спорту

Форма проведення: семінар-дискусія, робота в малих групах

Питання для обговорення:

1. Порушення принципів чесної гри
2. Корупція та маніпуляції у спорті
3. Етична відповідальність фахівця

Завдання:

1. Розкрити поняття спортивної етики та моральних цінностей у спорті.
 2. Проаналізувати порушення принципів чесної гри у сучасному спорті.
 3. Обговорити проблеми корупції, договірних матчів, тиску на спортсменів.
 4. У групах розглянути конкретні етичні конфлікти у спорті та запропонувати шляхи їх вирішення.
 5. Сформулювати вимоги до професійної етики фахівця з фізичної культури і спорту.
-

Практичне заняття 15

Тема: Економіка спорту та комерціалізація

Форма проведення: семінар із використанням презентацій

Питання для обговорення:

1. Спорт як об'єкт бізнесу
2. Спонсорство і реклама
3. Медіа та телевізійні права

Завдання:

1. Охарактеризувати економічну сутність сучасного спорту.

2. Визначити основні джерела фінансування олімпійського і професійного спорту.
3. Проаналізувати роль спонсорства, реклами та медіа у розвитку спорту.
4. Розглянути позитивні та негативні наслідки комерціалізації спорту.
5. Підготувати коротку презентацію з прикладами спортивного маркетингу.

Практичне заняття 16

Тема: Сучасні тенденції розвитку спорту

Форма проведення: аналітичний семінар, елементи дослідницької роботи

Питання для обговорення:

1. Глобалізація спорту
2. Нові види спорту і дисципліни
3. Діджиталізація та соціальні мережі

Завдання:

1. Проаналізувати процеси глобалізації та діджиталізації у спорті.
2. Охарактеризувати розвиток нових і нетрадиційних видів спорту.
3. Розглянути гендерні та інклюзивні аспекти сучасного спорту.
4. Оцінити вплив соціальних мереж і цифрових технологій на спорт.
5. Підготувати аналітичний висновок щодо сучасних тенденцій розвитку спорту.

Практичне заняття 17

Тема: Перспективи розвитку олімпійського і професійного спорту в Україні

Форма проведення: підсумковий семінар, круглий стіл

Питання для обговорення:

1. Стан спорту в Україні
2. Проблеми та перспективи розвитку

3. Роль фахівця з фізичної культури і спорту

Завдання:

1. Проаналізувати стан розвитку олімпійського і професійного спорту в Україні.
2. Визначити основні проблеми та чинники, що стримують розвиток спорту.
3. Обговорити перспективні напрями реформування спортивної галузі.
4. Визначити роль фахівця зі спеціальності 017 у розвитку спорту в Україні.
5. Представити та захистити індивідуальні аналітичні роботи.

Критерії оцінювання практичних занять. Оцінювання результатів роботи здобувачів вищої освіти на практичних заняттях з навчальної дисципліни «Олімпійський і професійний спорт» здійснюється за двобальною шкалою (0–2 бали) з урахуванням активності, повноти та якості виконання завдань.

2 бали — відмінний / достатній рівень

Здобувач вищої освіти:

- повністю опрацював тему практичного заняття;
- ґрунтовно та логічно розкрив усі питання, винесені на обговорення;
- демонструє системні знання теоретичного матеріалу;
- вміло застосовує теоретичні знання при аналізі практичних ситуацій;
- аргументовано висловлює власну позицію, робить обґрунтовані висновки;
- активно бере участь у семінарі, дискусії або груповій роботі;
- виконав усі практичні та/або індивідуальні завдання у повному обсязі;
- дотримується академічної доброчесності та культури усного мовлення.

1 бал — достатній / середній рівень

Здобувач вищої освіти:

- частково опрацював тему практичного заняття;

- розкрив основні питання, але допустив неточності або неповноту відповідей;
- демонструє фрагментарні знання навчального матеріалу;
- застосовує теоретичні знання без належної аргументації;
- бере участь у занятті, але з низьким рівнем активності;
- виконав практичні завдання частково або з помилками;
- потребує додаткових пояснень від викладача.

0 балів — початковий / незадовільний рівень

Здобувач вищої освіти:

- не опрацював тему практичного заняття або має поверхневі знання;
- не може дати відповідь на основні питання заняття;
- не вміє застосовувати теоретичні знання на практиці;
- не виконав або виконав із суттєвими помилками практичні завдання;
- пасивний під час заняття, не бере участі в обговореннях;
- порушує вимоги щодо підготовки до практичного заняття.

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розділ «Методичні рекомендації до організації самостійної роботи та критерії оцінювання» визначає зміст, форми та особливості організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Олімпійський і професійний спорт», а також містить критерії оцінювання результатів її виконання. Матеріали розділу спрямовані на формування здатності студентів до самостійного опрацювання навчального матеріалу, розвитку аналітичного мислення та відповідальності за результати навчання.

Тема 1. Олімпійський і професійний спорт як соціальне явище

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати наукові та навчальні джерела щодо поняття і сутності спорту як соціального явища.
2. Дати письмові визначення понять: «спорт», «олімпійський спорт», «професійний спорт».
3. Розкрити соціальні функції спорту (виховну, оздоровчу, культурну, інтеграційну).
4. Підготувати короткий конспект (1–1,5 стор.) про роль олімпійського і професійного спорту в сучасному суспільстві.
5. Навести приклади впливу спорту на формування особистості та соціальних цінностей.

Тема 2. Історичні передумови виникнення Олімпійських ігор

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати історичні джерела про виникнення Олімпійських ігор у Стародавній Греції.
2. Скласти конспект про соціально-культурні та релігійні передумови появи Олімпійських ігор.

3. Охарактеризувати програму та особливості проведення античних Олімпійських ігор.
4. Підготувати повідомлення про один із видів спорту стародавніх Ігор.
5. Зробити висновок щодо значення античних Олімпійських ігор для розвитку світового спорту.

Тема 3. Відродження сучасних Олімпійських ігор

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріали про діяльність П'єра де Кубертена.
2. Підготувати письмове повідомлення про ідеї та мету відродження Олімпійських ігор.
3. Описати процес створення Міжнародного олімпійського комітету.
4. Охарактеризувати перші Олімпійські ігри сучасності.
5. Сформулювати висновки про значення сучасного олімпізму для розвитку спорту.

Тема 4. Олімпійський рух та його організаційна структура

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріали щодо поняття та структури олімпійського руху.
2. Скласти схему організаційної структури олімпійського руху (МОК, МФ, НОК).
3. Охарактеризувати основні функції Міжнародного олімпійського комітету.
4. Проаналізувати роль національних олімпійських комітетів.
5. Підготувати короткий письмовий аналіз взаємодії суб'єктів олімпійського руху.

Тема 5. Сутність і розвиток професійного спорту

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати джерела щодо становлення професійного спорту.
2. Визначити відмінності між аматорським і професійним спортом.
3. Охарактеризувати основні етапи розвитку професійного спорту у світі.

4. Підготувати письмову характеристику професійного спортсмена як суб'єкта спортивної діяльності.
5. Зробити висновки про роль професійного спорту в сучасному суспільстві.

Тема 6. Правові та етичні основи олімпійського і професійного спорту

Завдання для самостійної роботи:

1. Ознайомитися з основами правового регулювання спортивної діяльності.
2. Опрацювати положення Олімпійської хартії та Всесвітнього антидопінгового кодексу (узагальнено).
3. Охарактеризувати права та обов'язки спортсменів у професійному спорті.
4. Проаналізувати основні принципи спортивної етики та чесної гри.
5. Підготувати письмові пропозиції щодо дотримання етичних норм у спорті.

Тема 7. Соціально-економічні аспекти сучасного спорту

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріали щодо економічної сутності спорту.
2. Визначити основні джерела фінансування олімпійського і професійного спорту.
3. Проаналізувати роль спонсорства, реклами та медіа у спорті.
4. Підготувати короткий конспект про комерціалізацію сучасного спорту.
5. Зробити висновки щодо позитивного і негативного впливу економічних чинників на розвиток спорту.

Тема 8. Сучасні тенденції та проблеми розвитку олімпійського і професійного спорту

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати наукові та публіцистичні джерела щодо сучасних тенденцій розвитку спорту.

2. Проаналізувати процеси глобалізації та діджиталізації у спорті.
3. Охарактеризувати розвиток нових і нетрадиційних видів спорту.
4. Визначити основні проблеми та виклики сучасного олімпійського і професійного спорту.
5. Підготувати підсумковий аналітичний висновок (1–1,5 стор.) щодо перспектив розвитку спорту.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів. Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснюється з урахуванням повноти виконання завдань, якості опрацювання навчального матеріалу, рівня самостійності та дотримання вимог академічної доброчесності.

2 бали — високий / достатній рівень

Здобувач вищої освіти:

- виконав усі завдання самостійної роботи у повному обсязі та у встановлений термін;
- демонструє глибоке розуміння теми, логічне та послідовне викладення матеріалу;
- використовує навчальні та наукові джерела, коректно оперує термінами і поняттями;
- уміє аналізувати, узагальнювати матеріал і формулювати обґрунтовані висновки;
- дотримується вимог академічної доброчесності та оформлення роботи;
- виявляє самостійність мислення та елементи критичного аналізу.

1 бал — середній / достатній рівень

Здобувач вищої освіти:

- виконав основні завдання самостійної роботи, але не в повному обсязі або з окремими неточностями;
- демонструє загальне розуміння теми, проте матеріал подано поверхнево;
- використовує обмежену кількість джерел;
- висновки недостатньо аргументовані або сформульовані неповно;
- допускає окремі помилки в оформленні чи логіці викладу.

0 балів — низький / початковий рівень

Здобувач вищої освіти:

- не виконав самостійну роботу або виконав її формально;
- поданий матеріал є фрагментарним, не відповідає темі або містить суттєві помилки;
- відсутні власні висновки чи аналітичні елементи;
- завдання виконано з порушенням вимог академічної доброчесності;
- робота не відповідає встановленим методичним вимогам.

6. ВИМОГИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

Метою виконання індивідуального навчально-дослідного завдання у формі есе є розвиток у здобувачів вищої освіти здатності до самостійного аналізу явищ олімпійського і професійного спорту, формування критичного мислення, уміння аргументовано викладати власну позицію та робити обґрунтовані висновки з актуальних проблем сучасного спорту.

Вимоги до есе

Есе повинно:

- відповідати заявленій темі та мати чітко визначений аспект аналізу;
- відображати розуміння теоретичних засад дисципліни;
- містити власну позицію автора щодо обраної проблеми;
- мати аналітичний характер, а не описовий переказ матеріалу;
- завершуватися логічними та аргументованими висновками.

Рекомендована структура есе

1. Вступ

(актуальність теми, мета есе, коротке окреслення проблеми)

2. Основна частина (аналіз обраного аспекту: соціального, історичного, організаційного, правового, етичного або економічного)

3. Власна позиція автора (аргументовані міркування, приклади з сучасного спорту)

4. Висновки (узагальнення результатів та перспективи розвитку)

5. Список використаних джерел

- обсяг: **3–5 сторінок**;
- мова роботи: **українська**;
- шрифт: Times New Roman, 14 pt;
- міжрядковий інтервал: 1,5;
- поля: стандартні;
- кількість джерел: **не менше 5**;

- обов'язкове дотримання принципів **академічної доброчесності**.

Критерії оцінювання есе

9–10 балів — високий рівень

Здобувач:

- повністю розкрив тему есе;
- глибоко проаналізував обрану проблему;
- чітко аргументував власну позицію;
- логічно й послідовно виклав матеріал;
- продемонстрував аналітичне та критичне мислення;
- коректно використав навчальні та наукові джерела;
- дотримався всіх вимог до структури й оформлення роботи.

7–8 балів — достатній рівень

Здобувач:

- розкрив тему в основному правильно;
- продемонстрував розуміння проблеми;
- надав власну позицію, але з недостатньою аргументацією;
- допускає незначні логічні або стилістичні недоліки;
- використав обмежену кількість джерел;
- загалом дотримався вимог до оформлення.

5–6 балів — середній рівень

Здобувач:

- частково розкрив тему;
- есе має переважно описовий характер;
- власна позиція виражена слабо або формально;
- наявні логічні неточності;
- недостатня аналітична складова;
- є помилки в оформленні або структурі.

3–4 бали — низький рівень

Здобувач:

- поверхнево розкрив тему;

- продемонстрував фрагментарні знання;
- відсутній аналіз або власні висновки;
- використано мінімальну кількість джерел;
- робота має суттєві недоліки в змісті та оформленні.

0–2 бали — незадовільний рівень

Здобувач:

- не розкрив тему або робота не відповідає завданню;
- відсутній аналітичний компонент;
- матеріал неструктурований або неоригінальний;
- порушено вимоги академічної доброчесності;
- есе не відповідає встановленим вимогам.

Ключові теми есе

1. Олімпійський і професійний спорт як соціальне явище сучасного суспільства
2. Соціальна місія олімпійського спорту в XXI столітті
3. П'єр де Кубертен і формування ідеї сучасного олімпізму
4. Еволюція олімпійських цінностей: від античності до сьогодення
5. Олімпізм як філософія життя і виховання особистості
6. Роль Міжнародного олімпійського комітету у розвитку світового спорту
7. Олімпійська хартія як основа функціонування олімпійського руху
8. Національний олімпійський комітет України: сучасний стан і перспективи розвитку
9. Професійний спорт: історія становлення та сучасні тенденції розвитку
10. Взаємозв'язок олімпійського та професійного спорту в сучасному світі
11. Комерціалізація спорту: переваги, ризики та вплив на олімпійські ідеали
12. Правові засади діяльності спортсменів у професійному спорті
13. Принципи чесної гри та спортивної етики в сучасному спорті
14. Допінг як глобальна проблема олімпійського і професійного спорту
15. Сучасні тенденції та проблеми розвитку олімпійського і професійного спорту

7. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Спорт як складова фізичної культури суспільства.
2. Олімпійський і професійний спорт як соціальне явище.
3. Соціальні функції спорту в сучасному суспільстві.
4. Відмінності між олімпійським, професійним і масовим спортом.
5. Історичні передумови виникнення Олімпійських ігор у Стародавній Греції.
6. Програма та особливості проведення давньогрецьких Олімпійських ігор.
7. Соціальне та культурне значення античних Олімпійських ігор.
8. Причини занепаду Олімпійських ігор в античний період.
9. Роль П'єра де Кубертена у відродженні сучасних Олімпійських ігор.
10. Основні ідеї та принципи олімпізму.
11. Перші Олімпійські ігри сучасності та їх значення.
12. Еволюція олімпійських ідеалів у XX–XXI століттях.
13. Поняття олімпійського руху та його структура.
14. Міжнародний олімпійський комітет: структура, функції, повноваження.
15. Роль міжнародних спортивних федерацій в олімпійському спорті.
16. Національні олімпійські комітети та їх функції.
17. Олімпійська хартія як основний нормативний документ олімпійського руху.
18. Діяльність та значення Національного олімпійського комітету України.
19. Поняття та сутність професійного спорту.
20. Історичні етапи розвитку професійного спорту.
21. Професійні спортивні ліги та клуби: організаційні особливості.
22. Професійний спортсмен як суб'єкт ринкових та правових відносин.
23. Взаємозв'язок олімпійського і професійного спорту в сучасних умовах.
24. Правове регулювання діяльності у сфері олімпійського і професійного спорту.
25. Контрактні відносини у професійному спорті.

26. Спортивна етика та принципи чесної гри.
27. Допінг як проблема сучасного спорту.
28. Всесвітній антидопінговий кодекс та його основні положення.
29. Спорт як галузь економіки.
30. Комерціалізація олімпійського і професійного спорту: причини та наслідки.
31. Спонсорство, реклама та медіа у сучасному спорті.
32. Соціальна відповідальність спортивних організацій.
33. Глобалізація та діджиталізація сучасного спорту.
34. Нові та нетрадиційні види спорту в олімпійській програмі.
35. Гендерна рівність та інклюзія в олімпійському і професійному спорті.
36. Основні проблеми та виклики розвитку світового спорту.
37. Стан і перспективи розвитку олімпійського та професійного спорту в Україні.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Платонов В. М. Система підготовки спортсменів в олімпійському спорті : у 2 кн. Київ : Олімпійська література, 2015.
2. Платонов В. М. Олімпійський спорт: історія і сучасність. Київ : Олімпійська література, 2012.
3. Бубка С. Н., Платонов В. М. Олімпійський спорт. Київ : Олімпійська література, 2009.
4. Сергієнко Л. П. Теорія спорту. Київ : Освіта України, 2011.
5. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012.
6. Носко М. О. Організація та управління у сфері фізичної культури і спорту. Київ : Центр учбової літератури, 2014.

Додаткова література

7. Кубертен П. де. Олімпійська ідея. Київ : Олімпійська література, 2004.
8. Міхнов О. В. Історія фізичної культури і спорту. Львів : ЛДУФК, 2016.
9. Шиян Б. М. Соціологія фізичної культури і спорту. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010.
10. Андрієнко О. М. Економіка фізичної культури і спорту. Харків : ХДАФК, 2016.
11. Таланова Ж. В. Професійний спорт: теорія і практика. Київ : Олімпійська література, 2017.
12. Сергієнко Л. П. Спортивна етика та право. Київ : Освіта України, 2013.

Нормативно-правові та офіційні документи

13. Олімпійська хартія. Лозанна : Міжнародний олімпійський комітет, 2023.
14. Всесвітній антидопінговий кодекс. Монреаль : World Anti-Doping Agency, 2021.
15. Закон України «Про фізичну культуру і спорт».
16. Офіційні матеріали Міжнародного олімпійського комітету :
<https://olympics.com/ioc>